

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

De sanctorum reliquiarum veneratione, atque custodia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

An in tota concione, pro cuiusq; rei, de qua agit, ratione, rectè, aptè, decore, & congruenter agat.

Quo in genere omni, & perquirendo, atque explorando, tum in alijs diligentius indagandis, examinatores, prout occasio tulerit, quàm diligentissime instructiones adhibebunt, quæ de Cõcionatoribus ad Prouinciæ vniuersæ vsum ex Concilij Prouincialis auctoritate, iussu nostro editæ sunt.

De cultu Sanctorum.

S V M M A R I V M.

- 1 Sancti Ambrosii festum celebrandum, commemoratioq; agenda.
- 2 Sancti Barnabe festum in Prouincia colendum.

DE VOTIONE cõgrua, & debitis honoribus beatus Christi Confessor Ambrosius Ep̄s, Sãctę Ecclesię Metropolitanę Mediolanensis pater pater, ac patronus, cuius doctrina etiam tota illustratur Ecclesia, ut à Prouinciæ nostrę fidelibus colatur; eius, & diem festum, qui se primo Idus Decembris agitur, sicut reliquos dies festos, quos coli præceptum est, quotannis à clero, populoq; celebrari, & commemorationem de eo, quibus diebus sex Ritũ Ecclesię eiusmodi commemorationes fieri licet, in vespertino, matutinoq; officio antiphona, & oratione à clero fieri perpetuo, pro suæ pietatis studio, Episcopi, omni etiam adhortatione curent.

Quartus, de S. Ambrosio.

Dei munere, beneficioq; cum Ecclesia Mediolanensis prædicatione Sanctissimi Apostoli Barnabe primũ fidei mysterijs imbuta, tum alię pleręq; huius Prouinciæ Ciuitates Euangelij lumine illustrate, eam fam oẽm festi illius diei, præcipuè colendi habent. Quamobrem dies eius Natalis, qui est tertio Idus Iunij, vt de more aliorum dierum festorum, qui à clero, populoq; ex præcepto coluntur, piè, & religiosè sanctificentur, Episcopus curet, ubi in sua Diocesi non colatur, sanctificetur ve.

Sextum, de diebus festis.

Cetera ad cultum Sanctorum pertinentia, videantur in Titulo de festorum dierum cultu.

De Sanctarum Reliquiarum veneratione, atq; custodia.

S V M M A R I V M.

- 1 Reliquiæ nouę ab Episcopo recognoscendę.
- Ea à Regularibus, & exemptis non proponendę; nisi etiam ab Episcopo recognitę.

Constitutionum, & Decretorum Synodaliū

- 2 Recognitionis, quæ forma.
- 3 Recognita in librum describenda; in quem deinceps alia referenda.
- 4 Is liber ubi asseruandus.
- 6 Quo loco retinenda: quoque ornatu, & sepimento.
- 7 Quando in privato oratorio retineri possint.
- 8 Clauibus quot occludantur, & à quibus retineantur.
- 9 Sanctorum corpora, arca marmorea inclusa, in scurolo, vel altaribus custodienda: quoque alio loco. 11.
- 10 Arca ipsa qualis. In eam capsula alia includenda, & qualis. 14.
- 11 Arca alia, qualis conficienda, & ubi collocanda, cum non in scurolo, vel altaribus, sed alibi ipsa reponenda.
- 12 Arca queuis, ut munienda.
- 13 Reliquiarum, sub pavimento reconditarum locus crate ferrea sternendus.
- 15 Reliquie in capsula seruanda quo panno sint contegenda.
- 16 Capsula, theca, vel vascula ante benedicenda, quam imponatur reliquie.
- 16 Arca, diuersa Sanctorum corpora, vel reliquias continens, ut distinguenda, cum tabella earum nominum.
- 18 Reliquiarum nomina inscribenda.
- 19 Sanctorum capita à corporibus disincta, ut accommodanda.
- 20 Sanctorum corpora in altari, vel arca recondita, ut inspicere queat, quo modo altare, vel arca struenda.
- 21 Reliquiarum formæ tres.
- 22 Prima.
- 23 Secunda. } loci forma qualis.
- 24 Tertia. }
- 25 Vascula, loculiq; reliquiarum quales, & qualia, & quot.
- 26 Reliquie, quo panno inuoluenda.
- 27 Inscriptio annectenda, & seq.
- 28 Inscriptio exesa, vel malè composita renouanda.
- 29 Reliquie permixta, uno, eodemq; loco, & quomodo recondendæ.
- 30 Reliquie ignotæ loculo uno, & qua ratione reponendæ.
- 31 Imagines Sanctorum, quorum sunt ipsæ reliquie, ubi pingendæ.
- 32 Virgæ duæ parandæ ad coronas precarias appendendas pro reliquijs tangendis, & quales.
- 33 Sanctorum corpora, reliquieq; tabella marmorea describenda: eaque ubi collocanda.
- 34 Scripta ad illas spectantia, in sacristia, vel Archiuio reponenda.
- 35 Sancti, cuius reliquie sunt, historia, in Codice referenda.
- 36 Codex is ubi custodiendus.
- 37 Lampas, quando coram eis præluceat.

- 38. *Alaicis ea non tractandę.*
 - 39. *Thurificatio, quando illis adhibenda.*
 - 40. *Quando illę ostendendę.*
 - 41. *Non ostendendę nudę, nec quęstus gratia; neq; ad egrotos deferendę.*
 - 42. *Cum exponuntur, quę seruandę.*
 - 43. *De loco ad locum non transferendę; neque donandę.*
 - 44. *Contrafaciens, tam donans, quam donatarius excommunicationem incurrit, etiam si sit Regularis.*
 - 45. *Translatio, ut fiat.*
 - 46. *Translationis scriptura publica; ac memoria in tabula conscribenda.*
 - 47. *Cum transferuntur; ornandus locus, ubi illę collocantur: Illisq; occurrendum hymnorum, & psalmorum decantatione.*
 - 48. *Translationis officium agendum: quamque in feriam cadat.*
- Breuis Apost. tenor de Reliquiis non transferendis. De Constit. 49.*
Campane, quando ob insignes reliquias pulsandę, locaq; vestibus, & candelis ornandę. De festorum dier. cultu. 35.

Aea, quę de sacris reliquijs, per nos primi, & tertij Cōcilij Provincialis decretis sancita sunt, hęc pro religiosa, illas & recondendi, & exponendi, & transferendi, & asseruandi ratione, piaque earundem ueneratione, atque cultu adiungenda censuimus.

Quartum, de sacris Reliquiis, Miraculis, & Imaginibus.

Sanctorum corpora, & sacras reliquias, Episcopus à religiosis, peritisq; Sacerdotibus, quos eo potissimum nomine deligat, tum in Vrbe, tum in Diocesi sua, quibuscumque in ecclesijs, locisve illa sint, recognosci quamprimum iubeat. Qua in recognitione hęc præstentur.

Quartū, ibi.

Sess. 25. de Inuoc. vener. & reliq. Sanctorum.

2. Primo, ut scripta, tabulę, litterę, certi annalium Codices, aliave cuiusvis generis monumenta, quę in ijs ipsis ecclesijs, earumve atrijs, atque edibus, aut alijs locis extant, schedulęq; uasculis, arcisve sacrarum reliquiarum affixę, incluseuē recognoscantur accuratę, & diligenter: unde illarum, uel translatio, uel collocatio ibi facta, cognosci, aut alia eiusmodi notitia earundem haberi queat. Testes præterea conquirantur, si qui sunt, qui testimonium dent; antiquę, constantisque traditionis, ex qua certa earum cognitio, constet, aut alia, sicut opus erit, id generis diligentia ad rei perspicentiã adhibeatur.

Deinde, ut singulę ipsę sacre reliquię, quas extare compertum est, re ipsa cernantur: ita tamen, ut ubi sub altaribus, alijsue subterraneis eiusmodi locis, corpora Sanctorum collocata, reconditaue sunt, nec ostium, neque fenestra in sit, unde inspicere queant, non aperiantur, aut

effodiantur; nisi ob causam aliter Ep̄s aliquando facien dum censuerit.
 3 Qua omni recognitione facta, diligentiaq; adhibita, librum precium, certumq; confici Episcopus curet: in quo singulae, quae in Ecclesiis, & Urbibus, & Diocesis, sunt, reliquiae sacrae, recte, atq; ordine describantur: notatis etiā diligenter, non solum in ipsis ecclesiis, ubi recoduntur, sed scriptis etiā, an alibus, tabulis, aliisve monumentis, e quibus illarum testimonium constet.

4 Is verò liber in Archiuo Episcopali certo loco custodiatur, & asseruetur perpetuò.

5 In eo item libro, rectè referantur, si quas deinceps sacras reliquias competiri, aut aliunde asportati contigerit; ubi primùm ab Episcopo illae recognita, & probatae sunt.

Nec verò sine scripta Ep̄i probatione, etiam à Regularibus, & alijs exemptis, ullas nouas reliquias euulgari, aut populo exponi, uenerandasve proponi patiaur Episcopus; antequam à se recognita, & probatae illae sint. Qua in probatione, seruet is omninò formam à Tridèntino Concilio ea de re praescriptam.

Inf. de Miraculis nouis, Nonisq; Reliq.

6 Reliquiae Sanctorum ne in priuatis edibus, neue apud laicos homines, sed in ecclesia, loco conspicuo, bene septo, atq; vndiq; ornato, collocentur, & asseruentur. Atque ita eo loco decenter, ac pie, uel arcis, uel capsulis, uel uasibus, loculisve recondita, includantur: ut & pro illarum ratione, ac pro ecclesiarum dignitate, & facultatibus, formae instructionibus nostris praefinitae, omni ex parte respondeatur.

Primum, de Sanctarū Reliq. vener.

Ut Sanctorum Reliquijs, quae debetur, ueneratio, & cultus adhibeatur, statuimus; ut in locis honestissimis, ac decoris uasculis, quae debent, religione asseruentur.

4. de sac. Reliq.

7 Liceat tamen aliquando, quibus Episcopus rationabili & pia causa id concedendum censuerit, asseruari in priuato oratorio, tuto, ornato, ac decenti, eiusdem Episcopi iudicio.

8 Is porò locus duabus saltem clauibus, ijsq; diuersis, claudatur: quarum vnā Ep̄s, alteram Rector ecclesiae, ubi sunt, custodiat diligenter. Vbi verò consuetudinis est, ab vniuersitatis, sodalitatibusve hominibus, aut à Syndicis, laicis hominibus, clauem etiam teneri; illam tertiam illis permittere poterit Episcopus arbitrato suo.

Instr. Fab. li. 1. ca. 15. §. Sātorū igitur.

9. 10 Sanctorū corpora, quaecūq; recodenda sint in ecclesia partem illam subterraneā habente, quae confessio, uulgò Scuro lū dicitur, in ea praesertim, & in altaribus ipsis lapideis, aut subter ea, ut antiqui instituti est, pie, decenterq; recoduntur. Quam ob causam e marmore, uel saltem e solido lapide arcam, leuigato opere intus expositā fieri cōuenit: quae ex operculo eiusdem generis fastigiato constans, sacraq; corpora, bene inclusa continens, intus, subtusve in illis firmiter collocetur.

Alio

11. Alio etiam præter altaria, Ecclesiæ loco conspicuo, reponi poterunt; tuncque arca è marmore pretiosiori extruatur: quæ extrinsecus etiam opere sculptorio elaborata, pio religiosoq; ornatu emineat.

Hæc igitur quattuor, plaribusve, si pro situs ratione commodè potest, columnellis itidem marmoreis aptè confectis, sustentata, aut in gremio Ecclesiæ, prout loci amplitudo fert, aut in capella insignioris præterquam in ea, ubi Sanctissimæ Eucharistiæ Sacramentum asseruatur, decentius collocabitur.

Si in gremio Ecclesiæ ponetur, à pariete, omnique alio opere vndique disincta extet: si uerò in aliqua capella à posteriori eius parte, vel à latere altaris collocari poterit; aut parieti inhærens, aut in illius decenti continuitate paululum inclusa, à pavimentoque capellæ altaris cubitis quattuor extructa, extabit.

12. At ea vero omnis, quocumque loco conspicuo posita, siuè è pavimento, siuè è pariete emineat, clathris ferreis, pro situs ratione aptè, decoreque muniri debet.

13. Si autem non in altari, neque subter, sed alio loco sub pavimento, iam recondita sunt sanctorum corpora; sternatur tamen omnino locus ac muniatur clathris ferreis ab omni latere, tum è parte superiori dense confectis.

Corpora sanctorum, quæ non sub altari, sed sub Ecclesiæ pavimento collocata sunt; nisi decentiori Ecclesiæ loco recondenda Episcopus censuerit, saltem cratè ferrea politè, ornateque confecta, ne pedibus, eorum locus irreuerentius tractetur, vndique sepiantur, atque obtegantur, ex instructionum præscripto.

14. Ut autem sanctorum corpora, sacrauè ossa, incorrupta, atque inuoluta, ab omniq; forde, & puluere pura, tum ab omni vi, ac iniuria perpetuò tuta conferuentur, hæc sanè cautio adhibeatur; ut cum arca omnis, vel conspicuo loco, vel in altari, subiusve posita ita extrinsecus inter se solidè compacta, & fibulis etiam ferreis, plumboque ab omni latere conglutinata sit, ut nè rimula quidem appareat: tum præterea in eâ alia capsula, vel aurea, vel argentea, stamineave, eaque inaurata, firmiter quoque confecta, includatur; in qua Sacra corpora recondantur.

15. Sin autem cum in ipsa capsula reconduntur, inuoluta, & vestita panno serico, aut pretiosiori velamine coloris ad sanctum, sanctamve, cuius sacra ossa reponuntur, ex Ecclesiæ instituto ritè accommodati.

16. Capsula autem vel theca, vel loculi, vel vascula, cuiusmodi sint, stata prece in libro pontificali, ritualive præscripta, ritè prius benedicantur, quam reliquiæ sacræ in illis includantur.

17. Qua verò in arca, diuersa sanctorum corpora reponenda sunt, ut inter se distincta, internoscantur, arca eiusmodi fiat, quæ opere sculpto-

4. de Reliq.
&c. §. eo.

Inst. Fab. lib.
1. c. 15. §. eo.

sculptorio pro sacrorum corporum, sacrarumve reliquiarum numero bipartita, & tripartita sit; aut tabularis, marmore, aliave ratione decenter, apteque diuisa, aut saltem ipsis solum capsulis argenteis, siue aeneisve distincta.

Tabella item aenea singulis capsulis includatur: in qua incisę litterę, nomina sanctorum indicent.

18 Inscriptio præterea in arcę lapide incidatur: ex qua sanctorum nomina, & corpora, quo tempore recondita, rursusque vnde translata, & alia id generis, si modo certa sint, perspicue cognoscantur,

19 Sanctorum autem capita, quę à corporibus disiuncta sunt, vt aliquando statis diebus, pro pietatis studio fidelibus ostendantur, exponanturve; separatim à corporibus locis infra præscriptis reponi conueniens erit, inclusa scilicet in theca aurea, aut argentea: vel, vbi præ inopia non potest, aenea inaurata, quę capitis, cum collo dimidia toque pectore formam, similitudinemque exhibeant.

20 Si quę verò corpora sanctorum adhuc integra, membrisque suis omnino coniuncta, vel in altari, vel in arca conspicua reconduntur, vt cerni aliquando possint; ita altare, arcæque struatur, vt à fronte fenestellulam cancellis ferreis, aeneisve munitam, quę firmis uasculis, ad præscriptam infra rationem, claudatur, ornate confectam habeat, vnde inspicere queant.

21 Quibus verò locis Sacra aliqua sanctorum membra, insignesque sacre reliquię asservantur; ubi certus locus, in quo illę decenter, religioseque recondantur, ad vnius, aut alterius formę, infra primo loco descriptę, modum, sacrarum Basilicarum Romanarum exemplo, extrahi poterit.

22 In Ecclesię nauis, quę ampla sit, à latere Euangelij longęque à columnis, pilisve naualibus, quattuor, aut quinque cubitis, suggestus struatur, magnitudine cubitorum item circiter quinque, isque quattuor columnis è marmore, aut è solido lapide confectis, altitudine sex, aut octo cubitorum suffulciatur, & sustentetur.

Super suggesti extractione armarium, vbi Sacre reliquię reponantur, è marmore, alioue lapide, ornate, & decore fiat: quod intrinsecus tabellis nuceis, pretiosioribusve vndique vestiatur, sericoque ornatur, coloris, ex ritu Ecclesię, sacris illis reliquijs, quę recundendę sunt, accommodati: tum præterea ostiolo constet, quod valuis, extrinsecus ere interiectis, & serico eiusdem coloris intrinsecus ornatis, claudatur: ad quod etiam claudendum pessuli duo, serę duę saltem, clauis totidem, eęque singulę diuerso fabrilis opere, adhibeantur.

A summa columnarum parte, loco suggesti plano, podium etiam extruatur cubito vno, & dimidio latum, tamque longum, prout est eiusdem

dem suggesti longitudo.

Quod podium à parte anteriori repagulum habeat: idque vel ex ere futili, vel è ferro, vel è marmore, aliove solido lapide, vel è ligno, tornatili opere fit.

Scalas nullas coclides, aliave forma habeat: sed eę lignear gestatorię tunc solum adhibeantur, cum sacrę reliquię certis solennibus diebus populo ostenduntur.

23 Si quę verò Ecclesię, non satis ampla magnitudine, reliquias insignes, vt supra habent; in earum ferè ipso medio, propius tamen altari maiori, vel apud parietem qui in capite Ecclesię extrà capellam maiorem à latere Euangelij est, podium extruatur: quod parieti affixum, longę, latęque pateat, ad formam superioris prescriptum.

In intima parte parietis, cui illud affixum, agglutinatũve est, armarium, in quo illę asseruentur, è marmore, aliove solido lapide, fiat: tabulis querneis, aut alterius generis, ad diurnitatem accommodatis, intrinsecus circumuestitum, ac serico item eius coloris, qui ex instituto Ecclesię cum sanctis, quorum ille reliquię sunt, conueniat, vndique ornatum, quod valuis eratis, & seris duabus, ijsque diuersis, vt supra, claudatur.

Huic scala lapidea, ligneave, qua podium ascendatur, accommodari potest, si modo à posteriori parte armarij fieri commodum sit vt Ecclesię spatium non impediatur, alioqui scala gestatoria, vt supra adhibeatur.

24 Forma loci tertia hæc sit: eaque in Ecclesijs reliquias sacras habentibus, vbi nullus locus, ad primę, aut secundę formę, supra prescriptę, modum extructus est, aut extrui potest.

In capella maiori, intra eius scilicet septa, à parte Euangelij, armarium, quod ad altare maius versus, vbi potest, recta spectet, ita latę, longę, altę, profundeque in ipso pariete concauetur, prout sacrarum reliquiarum, quę in eo asseruandę sunt, multitudo, ac magnitudo, postulat. Altę a pavimento capellę, ad solum suum vsque extructum sit cubitis quattuor, intus tabulis vndique sepiatur, tum aliquo panno serico eius coloris, qui sacris reliquijs conueniat, circumornetur.

Benè muniatur, & claudatur valuis, ere extrinsecus munitis, ijsque decentibus, fera solida, duplicique claue, & vnaquaque fabrilis opere diuersa.

Quo in armario, ita ornate instructo, Sacrę reliquię, vasculis, loculisque, incluse, ordine recondantur.

25 Vascula quib; recondantur, ex auro, argēto, aut è crystallo, aut ex aliquo metalli genere sint, eaq; arti ficio elaborata, atque inaurata, prout ille insignes sunt, & Ecclesię, ubi asseruantur, facultates ferunt.

Ea

Ea totidem sint, quot sanè illarum genera, quæ habentur, vt singulæ, binæve, aut plures, singulis vâculis distincto ordine separatim asservantur, singula vâla sint, quibus illa vâla integantur, eaque colore distincta, pro sacrarum reliquiarum, quæ in vâculis asservantur, ratione.

Si quæ Sacræ reliquiæ eiusmodi sunt, quæ tenues non vâcula maiora, sed loculos minores requirunt, ita recondantur.

Tabula sectilis, è nucea, lignæve alia, & pretiosiori etiam materia, vt potè eburnea, argenteave deligatur: quæ fabri opere politè elaborata, tam latè, longèque pateat, vt ad vsū, cuius causa paratur, satis effluat. In ea totidem capsulæ, seu loculi, iique singuli trium viciarum mensura concauentur, quot Sacræ reliquiæ recondendæ, asservandæve sunt.

Ij loculi vndique à parte summa parvulis coronicibus inauratis ornentur.

Hæc tabula, his loculis extructa, opere vitreo operiatur ita, vt singulis loculi vitro pellucido contegantur.

Quod vitreum integumentum, coronicis lignæve inauratæ, vel pretiosioris etiam materiæ ornatu vndique muniatur: vt fixum firmumque hæreat.

26 Singulæ sacræ reliquiæ serico taffetano duplici, ormesinove, aut aliquo serico pretiosiori, auro, argentove intexto inuiolatè recondantur, eo distincto serici colore, qui pro sanctæ matris Ecclesiæ ritu, sanctis, vel Apostolis, vel Martyribus, vel Virginibus, vel Confessoribus, quorum reliquiæ ibi recondantur, conueniat.

27 Eæ in quocunque loculi, armarij, vâculive genere reconditæ sint, singulæ, quarum nomina constant, inscriptionem in carta pergamenâ, patentibus litterulis expressam, earumque vnicuique vel potius serico, in quo illæ singulæ inuolutæ sunt, affixam habeant: qua vniuscuiusque Sancti, Sanctæve reliquiæ, quæ in ijs recondantur, planè significantur.

28 Quæ reliquiæ inscriptionem habent, non vetustate consumptam sed integram, & ex præscripto instructionum nostrarum confectam; ita vt illa, illa inscriptio retineatur, & conseruetur. Quarū verò inscriptiones aliqua ex parte exesæ sunt, aut aliàs non ad præscriptum factæ, eæ in carta pergamena rectè exaratæ, renouentur.

Quæ nihil inscriptum habent: sed tamen constat quorum sanctorū, sanctarūve illæ sint; ijs singulis nomina propria inscribantur, ad instructionum præscriptum.

29 Si quæ verò ex certis monumentis constat, quorum potissimum sanctorum sint, ita tamen inter se permixtæ apparent, vt diudicari non queat,

4. de reliq.
§. quæ reliq.
Inst. Fab. lib.
l. c. 15. §. eo.

queat, que precipue proprie huius, atque illius sancti sint; eę in vno eodemque loculo, vasculove recondantur: cui loculo, vasculove, singula eorum omnium eorum sanctorum nomina inscribantur, quorum reliquie in eo asseruantur.

Idem de inscriptione vasculive, loculive, in quo sacre reliquie, que in eo asseruantur, inscriptiones quidem habent, at ab illis seunctas, varieque ita permixtas, vt ijs ipsis adhibitis nulla distinctionis ratio iniri possit.

30 Rursus si que sunt, quarum nomina non constant, in loculo vno recondantur, inscriptione etiam hac adiuncta: **RELIQUIAE SAGRAE, QVARVM NOMINA IGNO- RANTVR.**

31 In Armarij item, vbi sacre reliquie reconduntur, pariete etiam adiuncto, sanctorum pictura, religiose, decoręque exprimatur, quorum insigniores presertim reliquie in ea reconditę asseruantur.

32 Fiant virgę duę e ligno eburneo, aut, quod vocant, traxilio, aliove genere decenti; ac tricubitalis sint: que a summa parte, lamina argentea, exiguaque vnica binis constet, vnde fidelium coronę precartę appendantur ad sacras reliquias, vel potius earum vasa tangenda.

33 Quacunque deniq; in Ecclesia sanctorum reliquie, corporauę sūt, in ea loco cōspicuo, atq; illustri, utpotē in colūna capellę maioris a late- re Euangelij, aliove insigni loco, tabula, vel aenea, vel marmorea litteris grandiusculis incisa, firmiter parieti, columnęquē agglutinata, colloce- tur, in qua res tota de reliquijs ibi reconditis, breuiter, summatimq; nar- retur, extat etiam in cons. 4. decretum sequens.

Sanctorū reliquie, presertim insignes, & sacra corpora, sacraq; mem- bra, que ex certis monimentis, in vlla quauis Ecclesia recondi constat, in tabula aerea, aut marmorea, lapideauē litteris incisa, quo accuratius me- moria perpetuō conferuetur, diligenter, ordineque Episcopi cura, de- scribantur: tum præterea in capellę maioris colūna, latereve, aut in gre- mio Ecclesię, loco aperto, ac perspicuo, ea tabella, parieti calce conglu- tinata, in omnium conspectu sit.

34 Scripta tabulę & antiqua monimenta, ad illas spectantia, in earun- dem Ecclesiarum Sacristia, archiuuē reponantur, vbi tuto asser- uentur.

35 Vniuscuiusque sancti, sanctauē, cuius corpus, vel sacre reliquie, presertim insignes, assumentur, vitę aut Martyrij historia, ex proba- tus authoribus breuiter collecta, ab Episcopo ante recognita, & com- probata in tabellam, aut in aliquem certum codicem, charta pergame- na exarata, referantur. Qui.

36 Codex in Ecclesię Sacristia, certo loco diligenter asseruetur. Vnde illa

4. de reliq. §. cod.

illa autem vitę, breui narratione ex certis monimentis, antiquate tradi-
tione, omni que alia, quę constat, ratione, exponatur deinceps, in extre-
ma scilicet parte, ac paucis, item uerbis, quo tempore, quouē, modo, sa-
cre illę reliquię eō translatę, uel reconditę sint.

37 Sacris autem reliquijs, si Sanctissimo Eucharistię Sacramento nõ
ita propę quidem eę collocatę sunt, ut illius lampade harum cultui sa-
tis fiat, lampas propria assidue perluceat: nisi hanc impenfam, nimia,
& Ecclesię, & populi egestas Episcopi iudicio non patitur. Cęterum
corporibus sanctorum, & reliquijs, Episcopi iudicio insignibus lampas
omnino una semper colluceat. Vbi uerõ plures, aut ex legato, seu alia
obligatione, usũve adhibeantur, aut pro reliquiarum ratione, uel Eccle-
się amplitudine, facultatibusuē adhiberi Episcopus iusserit, id etiam
feruetur.

38 Nę sacre reliquię per laicos, etiam cuiusuis ordinis, dignitatis ho-
mines ullo modo tractentur: nec uerõ tangantur, cum hoc sacrilegum
ac minus propterea ferendum esse, sanctus Gregorius Pontifex scri-
bat.

39 Cum uerõ ab Ecclesiastici ordinis hominibus illę cum suis loculis,
uasculisuē suscipiantur, uel populo ostendantur, uel in altari exponan-
tur, uel in processionibus ferantur; primum illis thurificatio adhibea-
tur: sique in uia ferantur, tunc acoluthus, sacerdoti illas ferenti prę-
eat, qui item thurificet.

40 Ne passim omni tempore, sed certis tantum festorum dierum cele-
britatibus, utpotę in Natiuitate Domini, Epiphania, Pascha Resurre-
ctionis, Ascensione, Pentecoste, & eiusmodi, festoque ipso die exponan-
tur, ostendaturuē, quo illius sancti, cuius reliquię sunt, uel Ecclesię, in
qua reconditę sunt, celebritas solempni, festoque officio agatur, tum
pręterea quo die, ob aliquam causam Episcopus iusserit, cõcellerit uē.

Ne temerę exponantur omnium oculis.

41 Nullo autem modo unquam illę ab operimetis, aut uelis nudę o-
stendantur, exponanturuē.

Ex loculis uero, & receptaculis, ubi conditę sunt, nę educantur.
Neuę quę itas gratia.

Ne sacre reliquię in Ecclesię Sacrificia reconditę, è loco, ubi asser-
uantur, ad egrotos ullo modo exportentur, nę consuetudinis quidem
prętextu.

42 Cum in altari autem exponantur, hęc seruentur. Primo in illis ex-
ponendis, processio per Ecclesia, ubi illę sunt, ab eiusdem clero aga-
tur, certo luminum numero adhibito: prout etiam primo Concilio
statuitur his uerbis.

Cum populo pietatis causa ostenduntur, lumina accendantur.

Rur-

1. de sanct. re

reliq. ven.

4. de eo. §. eo.

1. de san. re

liq. vener.

5. de Indul-

gētis, & sac.

reliq. §. eo.

4. de reliq. §.

eo.

1. de sancta. r.

Reliq. ver. §.

eo.

Rursus idem præstetur, cum reconduntur.

A sacerdote, qui post Episcopum in illa Ecclesia digniorem sacerdotalem locum obtinet, nisi aliquando Episcopus ipse munus sibi obeundum censuerit, exponantur, & recondantur. 4 Ibid.

Isque superpelliceo, & stola, vel pluuiali etiam, pro reliquiarum, Ecclesiæ ratione indutus sit.

Dumque exponuntur, & item cum reconduntur, hymnus, vel de Apostolis, vel de Martyribus, vel de Confessoribus, uel de Virginibus canatur, prout sunt sancti, sanctorumve reliquiæ, quæ exponuntur: tum Antiphonæ, & alia eiusmodi ad rem accommodata, ultimoque loco, oratio de sanctis illis: si uero sanctus, sanctaue est, cuius proprius hymnus, Antiphonæ, oratione extet, illæ canantur.

Cum item exponuntur, de statuto eo libro, tabellæve supra præscripta, uniuscuiusque Martyrium, aut vitæ historia breuiter explicata, uulgariter sermone grauitur in populi frequentia pronuncietur: ad quam rem præterea sacerdotis, de diuinis illorum sanctorum uirtutibus, cælestique uita, & rebus per eos fortiter, ac mirifice gestis, grauitur, breuique tractantis, officium, ubi potest adhibeatur: quo ardentius populi, sacras reliquias spectantis, animi ad omne pietatis studium inflammentur.

Dum in altari expositæ sunt, candelæ, saltem quattuor, grandiores ac censæ ibi colluceant: ad earumque custodiam adhibeatur, qui semper assistat, unus, duouè, sacris maioribus ordinibus initiati, sique moribus probati, ac superpelliceo induti.

Horum uero clericorum, non laicorum opera, ministerio adhibito, liceat fidelibus pietatis, & religionis causa, calculorum coronis, sacrarum reliquiarum uascula, loculosuè attingere, qua hora Episcopus concesserit.

Cum reliquiæ sanctorum non in altari exponuntur, sed è loco superiori, alioquè, in quo reconditæ sunt, populo ostenduntur, omnis eadem ratio plenè seruetur, processione excepta.

In quibus autem processionibus illas, uel per Ecclesiæ, uel extra portam contigerit, debito cultu, apparatusuè seruantur ab iis, qui in Sacerdotio constituti, post Episcopum Ecclesiastica sacerdotali dignitate, Canonice alii in illa Ecclesia præstant, nisi Episcopus id munus ipse obeat.

43 Sacras porrò reliquias, uno in alium locum transferri ne liceat, sine iusta, & legitima causa, & facultate scriptis ab Episcopo permilla.

44 Ne sine Episcopi concessu, facultateue litteris consignata, extra Diocesim sacras reliquias, asportari, nec uerò quæ etiam aliundè allatae sunt, intra diocesis quoque fines, ab una Ecclesia eiusuè Rectore, etiam

5. De cultu Sanct. s. eod.

etiam de consensu Capituli, alteri Ecclesie donari; minus vero cuiquam Ecclesiastico, aut laico homini earum particulam aliquam priuatim concedi, tradi, donariue liceat, propofita excommunicationis pœna, quam subeat, tum is, qui dederit, concesseritue, tum ille qui acceperit, vel asportauit, etiam Ecclesie sue nomine. Idque omne quod de reliquijs neque dandis, neque transferendis, hoc Decreto alijs præceptum est, ut Regulares etiam, atque exempti feruent, eos in Domino monemus.

quarta Ibid.

45 Sicut sacrarum reliquiarum translationis memoriam, festa solenniue celebritate fieri, religiose, iam ferè ab initio nascentis Ecclesie institutum, perpetua Ecclesie consuetudine sanctè retentum est, ita, si quando sanctorum corpora, membraue, aut sacras reliquijs, Episcopi iudicio insignes, transferri contigerit, vel ab vno oppido, vrbeue ad alijs, vel in ea ipsa etiam vrbe, oppidouè ab vna ad aliam Ecclesiam, id ritu solenni religiosoque cultu præstari oportet.

Itaque hæc decernimus.

Primum aliquot ante diebus si opus erit, aut certè, omnino pridie illius diei, quo sacræ reliquie transferendæ sunt ab Episcopo, alioque, vbi adhiberi potest, Ecclesiastica dignitate prædito, cui nominatim is id munus dederit, accuratè, diligenterque recognoscantur, testibus alijs sacerdotibus grauioribus adhibitis. Quæ recognitio fiat, ut supra diligenter conquisito omni monumentorum genere.

Recognitæ vbi sunt, ordine componantur, tum in arca duabus saltè, ac diuersis clauibus quarum altera ab Episcopo, aut ab eo, què ipse maluerit, asseruetur: inclusæque signo Episcopali obfignentur.

Dies translationis, tum in loco, vnde transferuntur, tum ad quem transferuntur, tum etiam quibus locis transeundum est; per parochos Episcopi iussu, Dominico die, vel festo proximè præcedenti nuntietur.

Idemque illis locis iubeatur coli, manè, saltè, ut dies festus, signicetur etiam proximis ante diebus frequenti sono campanarum illius Ecclesie, ad quam translatio facienda est.

Pridie vero translationis, vespere significatio celebritatis detur solenni campanarum omnium vtriusque loci sono.

Eo die ieiunium à Clero Ecclesie, ad quam transferendæ sint, feruetur: noctuque item arca cum sacris reliquijs, si commode super altari Ecclesie, vnde transferendæ sunt, si verò non potest, alio decenti loco collocata, & adhibitis præterea ad earum uenerationem, sex saltè luminibus ab eodem Clero, & alijs item Ecclesiasticis hominibus, quibus Episcopus id iusserit, vigiliæ fiant: statoque tempore nocturna iudicè ritè de sanctis decantentur, quorum reliquie transferuntur.

Mane quo die transferuntur, processio solennis, psalmis, hymnis, & canticis

Canticis, omnique prece agatur, ad Ecclesiam, in quam translatio fit: ubi iterum illis recognitis, tum de eorum vita, deque historia sanctarum reliquiarum, olim eo loco reconditarum, de causis item translationis, ab Episcopo, vel ab alio, eius iussu, sermo appositè habeatur: nisi commodius censuerit Episcopus postea habendum inter Missarum solennia: deinde adhibita primum illi thurificatione, clero, & populo ostendantur: ab illis ipsidem debitus cultus, & veneratio tribuatur.

Transferantur autem inclusa in arca, pro earum ratione, proque ritui Ecclesiae decenter ornata, & umbella præterea adhibita, ut Episcopus censuerit.

Arca vero humeris portentur à Sacerdotibus, qui digniores sint, et in toto clero, & in ea Ecclesia, ad quam translatio fit: illique vicissim, prout Episcopus iusserit, ad quibus subeant, sacris vestibus induti, tum capite aperto, præeant vero duo Acolythi, semper thurificantes.

Clerici præterea aliquot, super pelliceo amicti, qui capite item aperto sint, lumina deferant, hinc inde congruo numero, & ordine accensa: hæcque præter cereos, quos accensqs reliquas etiam clerus, & populus, laicorumque hominum sodalitates, & cæteri, earum pie prosequentes, pro sua pietate manibus gestant.

Verum si Episcopus in loco adest, ipse quoque cum sacerdotibus, qui in Cathedrali Ecclesia, Sacerdotali dignitate præditi sint, canonicatumve sacerdotalem habentes, digniores sunt, humeros sacrae arcae portandæ subijciat, idque saltem paululum, tum in initio, tum in fine processionis, quæ translationis causa agitur.

Cum vero arcam non portat, eam proximè subsequatur, reliquo omni clero præeunte.

Vasculo, quod ab vno ferri possit, recondita sacrae reliquiae, ab Sacerdote item portentur, qui dignior est, cæteris etiam seruatis, supra mox præscriptis.

Vbi ad Ecclesiam ventum est, in qua collocandæ, recondendæque sunt, per Episcopum, aut per alium Sacerdotem, eius iussu, Missarum solennia celebrentur de sanctis, quorum translatio facta est: idque solenni ritu, nisi horæ tarditas impediat.

Pæcatis Missarum sollemnibus, certo loco benè septo, & clauso, ut ne populus propius accedat, in altari exponantur, ubi per illum diem sint, accensis saltem sex luminibus, & adhibitis ad custodiam duobus sacerdotibus, vel vno saltem, alioque clerico in sacris ordinibus constituto: quorum Sacerdotum cura sit, Sacras reliquias custodire, & earum arcam, aut loculos precatonibus fidelium coronis, quæ portigentur, religiose tangere.

E Confe-

Confecto translationis die, sub occasum solis constituto loco ab Episcopo, vel alio quem miserit, cum thurificatione, psalmis, hymnis, canticis, Antiphonisue religiosè recondantur.

46 Translationis tabulæ, publicè à notario confectæ, in librum, in Sacristia illius Ecclesiæ asseruandum referant, tum rei gestæ, littere in ere, vel marmore incisæ in eo reliquiarum loco, ad perpetuitatē collocentur.

47 Corpora sanctorum, sacraue membra, aut insignes sacre reliquie, cum aliunde loco longè remoto transferuntur, si vel nauigio vel curru vehuntur, illius locus, parsve, vbi pro ventione collocantur, pie ornentur, vna etiam, vel duabus pluribusue lampadibus accensis. Si ad ventionem iumentum adhibetur, decenter item lternatur.

Quacumque illis transferendis iter sit, per vrbes, siue per oppida obviam solenniter procedatur: ita vt Psalmis, Hymnis, & Canticis illas, cum clerus vniversus, sacris vestibus indutus, religiosè excipiat, tum populus item, luminum numero, portarum, & viarum publicarum apparatus, religioso ornatu, pieque venerationis studio, & spiritualis letitiæ significatione.

48 Dies translationis in vrbe, oppidum, aut saltem in Ecclesia, in qua collocantur, ut Episcopus iusserit, anniuersario Canoniarum horarum officio de sanctis celebretur, quorū sacra corpora, reliquieque eiusdem Episcopi iudicio insignes transferuntur.

Quod officium, vt sollemniter, & cumulatè prestetur, id prospiciatur, vt dies, quo celebritas translationis, agenda est, in feriam certam cedat, que sanctorum, quorum reliquie translate sunt, cultui dicari possit, vniuersè, vel, in ea saltem Ecclesia.

De Miraculis, nouis, nouisque reliquijs.

S V M M A R I V M.

- 1 Forma à Tridentino Conc. miraculis nouis approbandis, & nouis reliquijs recipien. præscripta ab Episcopo seruanda.
- 2 Episcopi quid agant, vbi quid pro miraculo euulgetur.

Quartū de I
Reliq. &c. S.
eo.
Sess. 25. de In
uoc. vener.

Ibid.

FORMA à sacra Synodo Tridentina, miraculis nouis approbandis, & nouis reliquijs recipiendis traditam, Episcopi seruent diligenter in omnibus, etiam Regularium, & alijs exemptis Ecclesijs.

Nec verò patientur, causa a se non cognita, & scripto probata, altare propterea erigi, aut imagines vllas